

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisori nerancate nu se primesc

Stare îngrijitoare.

Privitor la starea lucrurilor dela Eforia Școlilor române din Brașov primim informațiuni d'o excepțională gravitate. Actualul comitet dela Stul Nicolae a moștenit o situație nu se poate mai anarhică. La biserică bogat dotată și cu multe venituri, fosta administrație a comis adică fapte cari întrec ori-ce închipuire și nu este esclusă posibilitatea să se amestece la mijloc procurorul. La tot cazul va trebui încă mult timp până se va face deplină regulă și se vor ficsa toate responsabilitățile în marele chaos numit gospodăria Voina-Vlaicu și Sterică.

Ceea-ce este însă cert și mai grav dintre toate, e că guvernul maghiar refuză a pune la dispoziția Eforiei renta plătită de statul român. Și o refuză pe motiv nu se poate mai adânc tăietor în vaza autonomiei și vieții noastre bisericesti: *socotelile ce s'au așternut, prin mitropolie, despre chipul cum și pe ce s'a cheltuit renta arată că sume însemnate s'au deștat dela destinație, nu s'au cheltuit pe afaceri școlare.*

Un conflict nu numai delicat, dar de tot complicat, s'a ivit astfel între autoritățile noastre școlare și bisericesti și între guvern.

Prin chipul cum s'a rezolvat de guvernul român Cantacuzino afacerea rentei, «în autonomia noastră bisericască s'a făcut o primejdioasă spărtură», zisese dl Partenie Cosma.

Că ce pas grav a fost acela și ce primejdie a devenit chipul de rezolvare despre care «Tribuna» din Sibiu în extasul său zisese că «nici nu și-ar fi putut închipui o rezolvare mai — sublimă», se vede numai acum, când guvernul maghiar a ajuns în poziție de a putea să refuze școlilor române dela Brașov plățirea rentei date de statul român.

Câta vreme va trece, ce muncă grozavă va trebui să depună actuala Eforie pentru a drege și lămuri ceea-ce a stricat și incurcat eforia în cap cu Voina, câte umiliri va trebui să sufere mitropolia română batând pe la ușa ministrului de culte până să se rezolve acest conflict, — nu e greu de închipuit.

Tot așa de sigur este însă, că dacă banii nu ajungeau în mâinile guvernului ci se depuneau la mitropolie, conflictul nu era să se petreacă, ci păcătoșii cari au abusat de poziția lor ca epitropi ori efori erau să-și ia pedeapsa prin autoritățile noastre și fără ca întâiu de toate să sufere instituțiunile școlare atât de scumpe tuturor Românilor.

Așa însă ce situație s'a creat?

Au ajuns nu numai banii pe mâna guvernului unguresc, dar acesta și-a creat o poziție pe care n'o avea înainte față de

biserica noastră autonomă: să i-se aștearnă socoteli ce numai autoritatea noastră bisericască are dreptul, după Statutul organic, a le controla. Și rezultatul primelor scontrări eată-l: *refuzul de a se da renta*, imperativul să se aștearnă socoteli altfel ajustate ear banii cheltuiți pe alte lucruri de cât școlare, să se restituie.

Cine să-i restituie însă? Actualii epitropi și efori nu, căci ei nu sunt vinovați pentru scăderile administrației răsturnate de obștea trezită. Și cum să se facă alte socoteli, când s'a arătat deja în ce chip s'au cheltuit banii? Și ce va fi dacă s'ar găsi la Sibiu un consistor demn, conștiu de drepturile noastre autonome și ar zice: socoteli nu așternem, căci după nici o lege pozitivă din stat guvernul n'are dreptul de control în afacerile bănești ale bisericii autonome române?

Ce va fi, mai presus de toate, dacă guvernul va lungi afacerea, îi stă în putință! și astfel anii d'arândul școlile din Brașov ar rămâne fără rentă? Nu s'ar naște oare — ar trebui chiar să se nască — un conflict în care să fie atras și statul român? Căci România să dea bani pentru-ca aceștia să fie reținuți la Budapesta, înțelege ori-ce Român: nu se poate pretinde!

Se puté prevedé însă dela început, că având astfel de efori ca Voina-Vlaicu și Sterică, lucrurile aici au s'ajungă. Căci dacă a fost în stare Voina să însceneze acel proces faimos în contra statului român, dându-se unealtă într'o campanie de politică militantă, nu era să fie mai scrupulos în administrarea averilor ce-i căzuse pe mână.

Am ridicat cuvântul pe acea vreme, am biciuit apucăturile detestabile și am profetizat că rele multe se vor naște pe urma alăturării, hatăruri și tendențe păcătoase. Dureri, urmările ni-au dat dreptate. Dacă și celelalte organe românești s'ar fi alăturat însă chiar d'atunci campaniei noastre și mai ales dacă fostul și actualul mitropolit nu acorda celor păcătoși întreg spriginul lor, desigur că se prevenea răul în fața căruia vedem că organul mitropoliei dela Sibiu stă acum ca mut, căci deși d'atâta vreme se cunosc incorectitățile, organul sibian n'are un singur cuvânt la adresa tristei companii. Ori nu știe organul mitropolitan nimic de «împrumutul» ce a luat Vlaicu pe polița de asigurare pentru care n'a plătit de cât o singură rată și care chiar așa, nu s'a găsit pusă drept amanet în cassa epitropească!? Nu știa I. P. Sa că Vlaicu ani de zile lua onorar și leafă (2600 coroane) fără ca să-i fi fost votat din partea cuiva?... Și câte alte de asemenea natură?... Un dosar întreg va fi ce se descopere, căci din păcate, de săptămâni de zile, se descoperă într'una isprăvile companiei care luase în exploatare pe Sfântul Nicolae din Brașov.

Noi nu ne estindem însă asupra acestor isprăvi, ci lăsăm ca autoritățile compe-

tente să-și urmeze cercetările și în cadrul Statutului Organic și a Regulamentelor să ia măsurile ce se impun.

Ne-am crezut însă datori să semnalăm răul ce s'a ivit eară la Brașov și să exprimăm dorința ca Veneratul Consistor din Sibiu să caute a rezolvi afacerea cât mai de grabă.

Sunt trei ani trecuți de când dl Partenie Cosma interpelase în Congres pe I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu asupra afacerii rentei. Trecu însă și al doilea Congres fără ca I. P. S. Sa să răspundă ceva în merit.

D'atunci — grație gospodăriei lui Voina-Vlaicu și Sterică — afacerea s'a incurcat și mai rău... Prin tăcere și inactivitate din partea Mitropolitului nu credem că ne-am apropiat însă de rezolvare.

Cine-î de vină?

Cine-î de vină că în țeara asta agitatorii «democrați» și «socialiști», toți de ritul lui Moise, au prins curaj și au ajuns așa zicând arbitri ai situației?

Sistemul dominant șovinist.

Face-va Tisza abatere în privința asta și va mai reteza oare din coarneau ce le crescuseră diferiților Weisenfelzi deveniți Vázsonyi și Bernsteinilor ajunși Bokányi? — nu știm încă. Am văzut însă că i-a luat de scurt pe cei-ce s'au pus sub protecția acestor circumciși, ear «Budapesti Hirlep» de eri scrie între altele:

Cum se poate, ca atunci, când greva funcționarilor de tren degenează până la ruina diferitelor averi ale statului, până la crime capitale: *Reuniunea democraților* din Budapesta în contra restabilirii ordinii conturbate să desvoalte rezistență contribuind la nimicirea puterii de stat? Cum se poate, ca aceasta Reuniune să alimenteze greva cu bani și domnia sa domnul Vázsonyi Vilmos să figureze ca patron și conducător al grevei și să rostească vorbiri agitatoare, cari dovedesc o imensă prepotență și mărturisesc, că domnia sa domnul Vázsonyi se prea încrede nu numai în posibilitatea uitării, ci și în putința stoarcerii prea ușoare a amnestiei pe seama culpabililor? Cum se poate, ca acest domn Vázsonyi pre-cum și un alt domn avocat, domnul Visontai Soma, să ridice pumnalul contra guvernului? și dacă tu guvernule nu guvernezi cu responsabilitatea așa, pre-cum noi dictăm fără răspundere, atunci de mâne dimineață începând are să urmeze greva generală: încetarea a ori-ce lucru în această șermană țeară.

Ce fel de cutezanță, pretensiune nebună, ce fel de agitațiune revoluționară este această procedură, acest mod de gândire? Cum se poate, ca acești domni în numele domnilor Bokányi, Weltner, Grossmann, Izrael și a altor asemenea domni să fulgere cu declarațiuni de războiu, atunci, când ca legislatorii ar trebui să contribuie la restabilirea ordinii și păcii de stat, ear nu la conturbarea acesteia tot mai mult, aliându-se cu internaționalii? Și cum se poate, ca un al treilea onorabil domn, adică Polónyi Géza să amenințe cu greva parlamentară, ca un

fel de încurajare, din cauza că guvernul nu acordă amnestie generală, deși ca iuriscult trebuie să știe, că singuraticii păgubași și vătămăți în libertatea lor personală au dreptul de retrorsiune judecătorească, trebuie se știe și aceea, că pedepsirea delictelor comise de greviști pe teritoriul croato-slavon este dreptul incontestabil al acestei țări? Prin urmare, cu acordarea amnestiei generale nici nu de singur numai de guvernul maghiar, afară de părerea de rău, mila și simțirea demnă.

Pagubele grevei.

Un redactor al ziarului «Pester Lloyd», luând ca punct de plecare datele statistice oficiale ale direcției căilor ferate a făcut socoteala că greva recentă a făcut statului $4\frac{1}{2}$ milioane coroane pagubă. Și anume 1 milion a păgubit statul din cauza că n'a putut transporta călătorii: iar $3\frac{1}{2}$ milioane din cauza că nu a putut transporta mărfuri.

E de observat, că în fiecare zi statul încasează la căile ferate 600.000 ccr. Neîncasând o zi această sumă, este mai mult de cât dacă ar înceta în țeara întregă plățirea dărilor directe.

Pagubelor sus arătate mai trebuie însă a se socoti cele cauzate prin stricarea mărfurilor în gări și mai ales a desdaunărilor în multele procese ce se vor intenta statului.

Eată ce ispravă au făcut slujbași dela trenuri instigați de Vázsonyi, Visontai și alți jidani cari caută să pescuiescă în apă tulbure. Conte de Tisza a bine-meritat dela patrie nelăsându-se intimidat de gașca păcătoasă.

Biserica macedo-română.

O telegramă din Viena ne-a adus cuprinsul unui comunicat, evident inspirat, dat de «Politische Correspondenz» organul diplomatic oficios al cancelarului Austro-Ungariei.

După o scurtă introducere asupra mișcării culturale a poporului aromân din

Macedonia, comunicatul expunând legitima dorință a poporului ortodox macedo-român de a se înbiserici în limba maternă, face încheierea următoare:

„Dacă după cum se afirmă, în cercurile Patriarhatului oecumenic din Constantinopol domnește părerea că mișcarea românilor din Macedonia se aseamănă cu mișcarea populației bulgare din Macedonia care a premers înființarea Exarchatului bulgar, această comparațiune nu este de loc îndreptățită de oarece năzuințele românilor sunt de natură pur culturală și nu se poate pune pe aceeași linie cu mișcarea bulgară de atunci, al cărei caracter eminent politic era indiscutabil.“

Declarația aceasta atât de categorică, ce se produce pentru prima oară într'un organ diplomatic, în strinse legături tocmai cu cancelaria acelei mari puteri dătătoare de tonuri hotăritoare în politica generală balcanică, este de mare importanță pentru o îndrumare mai fericită a indostulării legitimele dorințe, pe cât de modeste p'atât de arzătoare, ale fraților noștri din Macedonia.

Este invederat, că această îmbucurătoare pozițiune diplomatică trebuie să fi fost luată în urma demersurilor celor mai înalte ale noastre sfere ocărmitoare, ca un omagiu al strinsei prietenii și alianțe între ambiți Monarhi ai statelor cis și transcarpatine.

UN SUCCES AL FRANȚEI.

Prin acordul anglo-francez, Franța a dobândit în realitate suveranitatea peste Maroc, o țară cu bogății naturale neistovite, cu terenuri foarte bogate, cu mine avute la începutul exploatarei lor și care din cauza gospodăriei cu adevărat orientale au ajuns aproape la ruină... Prin granița posesiunilor sale africane, prin egalitatea de rasă și de religie a locuitorilor Angliei cu a Marocului, Franța va pune capăt anarchiei din statul vecin și-și vede acum încoronată de succes politica sa urmărită cu atâta străduință de ani de zile.

Mărimea acestui succes se vede din manifestările puțin simpatice ale presei europene. Germania se teme că hegemonia pe terenul comerțului pe care o exercitează până acum în Maroc, va fi primejduită mai de vreme sau mai târziu prin hegemonia politică a Franței. Și în privința aceasta nici chiar concesiunea făcută de Franța Angliei că nu va modifica acolo politica „porților deschise“, nu garantează că se va păstra pentru totdeauna această stare de lucruri. Spunți se simte greu atinsă, fiindcă a fost neputincioasă în toate tratativele ce au avut loc. Chiar în Anglia s'au exprimat îngrijiri în privința concesiunilor acordate Franței. Un ziar conservator, foarte amic guvernului, spune că s'a dat unui stat străin un protectorat de fapt asupra întregului tărâm sudic al mării Mediterane. Spune că Anglia nu mai e în stare să domine trecătoare Gibraltarului în marea Mediterana dacă Marocul trece în posesiunea Franței.

Republica franceză — continuă „Die Zeit“ — a câștigat o victorie în timp de pace: prin „controlul“ asupra Marocului și-a rentunjit marele său imperiu colonial nord-vest african și l'a întărit astfel în Mediterana apuseană — Toulonul, Corsica și Algeria ca puncte întărite de rezim — a dobândit o forță covârșitoare, căreia Englezii cu Malta și Gibraltarul ar putea să-și țină piept. Rusia trebuie să se lupte pentru cucerirea Tibetului. Franța și-o primește fără să tragă sabia — ci numai o trăsătură de condei.

Greva birjarilor în capitală.

Conform hotărârii de Duminecă birjarii din capitală au început erii greva. În întreg orașul s'a putut simți efectul straiicului, căci foarte puține trăsuri se puteau vedea. Multe-puține, câte circulau pe strade, căi și bulevarde, erau mănate de birjari, de stânga cărora ședea câte un polițist pentru a-l apăra contra eventualului atac al greviștilor. Pe marele bulevard au trecut de pildă câte-va trăsuri încărcate cu fân; dar în loc de birjar mânau caii soldați: afară de aceea din motive de precauțiune încă doi soldați erau de asupra în car. 2 păseau de alături pe lângă cai. Pe calea extremă a Vațului, unde altă dată era circulația trásurilor de povară și a birjelor foarte viuă, nu s'a putut vedea nici urmă de vre-o trăsură. Mâne, după credința conducătorilor grevei, toți birjarii se vor atașa straiicului.

Școala lui Ștefan-cel-Mare.

La 2 Iulie 1904 se implinesc patru sute de ani dela moartea lui Ștefan-cel-Mare. El a stăpânit din Suceava, a purtat Coroana Moldovei, a păzit la granița dela Nistru, a pus și scos Domni în Țara-Românească, și-a ținut parcălabii la Ciceu în părțile Bistriței ardelenene și la Cetatea de Baltă de pe Tirmave, a chemat pe Secuți la luptele sale, a poruncit peste dinși și a întemeiat cea dintâi episcopie pentru Români din Ardeal. Nu numai atât: el a cioplit piatra scumpă a vitejiei românești care a scântieat în focul războaielor drepte și cuminți cu atâta strălucire încât a uimit neamurile. El a înălțat mai multe biserici mari și mănăstiri, însemna unirea tuturor podoabelor Artei și întemeierea oliniei roditoare pentru singurii cărturari ai neamului. Astfel Ștefan, unicul chip armonios, desevirșit, împărătește întreg printre Români, infățișează, prin raza în care a întemeiat și a călăuzit, Româniimea toată. Nu e unul din ființurile românești, din România liberă, din Austria, din Ungaria, din Rusia care să nu întâlnească în trecutul său local sceptrul său de poruncă și de îndreptare.

De aceea e și firesc lucru ca din toate unghiurile pământului pe care-l locuim să se audă îndemnuri pentru celebrarea — noi să zicem cu o vorbă veche care, aceia, are un răsnet în inimile mulțimilor —, pentru prăznuirea mărețului moș Ștefan-cel-Sfânt.

In România a orlnduit Ministeriul de Instrucție Publică: se va scrie pentru popor o carte

despre viața lui Ștefan, se vor culege și tipări toate hrisoavele de danie și întărire rămase dela dînsul, multe pergamente cu slova frumoasă, se vor aduna poveștile cântecule și amintirile poporului despre acel părinte al lui cu mâna blândă și vorba bună pentru ai săi: la 2 Iulie 1904 copiii din școli vor veni să primească răsplată și gîinții lor în daruri care pomenesc pe strămoș, și o slujbă de pomenire se va face în bisericile orașelor și în acelea ale miilor de sate, pentru-ca închinându-se lui Dumnezeu, țăranel să se gîndească la țară și la acei cari i-au lăsat-o.

În Pesta, studenții caută să urmeze exemplul acelor înaintași din 1871, dela Viena, cari au pus la cale și au dus la capăt, sub povățuirea unor oameni ca Mihail Eminescu și Ioan Slavici, serbarea veselă prin care s'a pomenit cei patru sute de ani dela clădirea mănăstirii lui Ștefan-cel-Mare, Putna bucovineană. S'a alcătuit, după cât se știe, un comitet pentru a lua măsuri, cari nu se cunosc până acum.

În Bucovina chiar, Români cei buni — căci, slavă Satanei, zeului ambiției și izbândeii personale cu ori-ce preț, mai sunt și alții —, deci Români cei buni s'au și gândit să dea o strălucire cât mai mare și mai vrednică parastasului ce se va face, după datină, la 2 Iulie, pe mormântul ctitorului Putnei, care e și ctitorul Moldovei, ctitorului, într'o largă măsură, și al neamului românesc. Baronul de Hurmuzaki, care poartă un nume ilustrat în silinți pentru neam și în munca pentru cunoașterea trecutului nostru, a fost pus în fruntea unui comitet de inițiativă, și guvernul țării, întrebând n'ar fi arătat nici o împotrivire pentru îndeplinirea acestui proiect odată ce a-

vea a face cu oameni cari garantau prin serioșitatea și tactul lor că nu vor fi lucruri neplăcute.

Acestea toate sunt semne bune. Mai sunt și altele însă mai puțin bune, și de ele vreau să vorbesc acum, înainte de a veni la o propunere, care nu e a mea decât până vor primi-o, cum dorește alții.

Mai e vorba de un album cuprinzând infățișarea mănăstirilor și bisericilor pe care le datorim lui Ștefan, și acest album ar fi să aibă, după-cum am cetit, și un text de lămuriri și povestire, pentru se ierea căruia s'a făcut un comitet. Dacă-mă aduc aminte bine, în acel comitet sunt multe persoane zeloase, dar nu sunt istorici și nici scriitori. Comitet deci, fără istorici, pentru o lucrare istorică și o lucrare istorică despre Ștefan-cel-Mare, care a fost hotărât Sfânt de poporul românesc și al căru nume deci nu trebuie a se lua în desert, — să nu se supere inițiatorii, dar imi paré nu știu cum...

S'a mai întemeiat apoi, de câte-va luni, o societate numismatică, cu doi numismați, d-nii Suțu și D. Sturdza, și cu o mulțime de oameni cari nu sunt numismați. Această societate a votat baterea unei medalii pentru Ștefan, și inscripția, redactată de un om căruia i-s'a bătut și lui o medalie fiind în viață — cine mai are această onoare de cât d. Gr. G. Tocilescu? — spune lămurit că Ștefan a domnit în Moldova dela 1457 la 1904, ceea-ce ni-se pare cam mult. Apoi proiectele trebuie supuse de artiștii unui om total lipsit de simț artistic. Și cu o astfel de inscripție, cu o astfel de cântărire, — e vorba de Măria Sa Ștefan-cel-Mare. Semn rău!

Cel-ce s'au pus eri în grevă, s'au adunat azi dim. la 5 ore în așa numita grădină Hermina din parcul orașănesc, asilul greviștilor de la tren. Nainte de ameză o deputațiune de birjari condusă de Dr. László Jenő, candidat de avocat, și colaborator la Népszava, a mers la căpitanul orașului să ceară permisiune dela Rudnay Béla pentru adunarea greviștilor în grădina Hermina.

— Cine ești d-ta? Ești avocat? — întrebă căpitanul suprem pe conducătorul deputațiunii birjarilor.

— Nu-s!

— Ești birjar?

— Nu-s!

— D-ta te-ai purtat de tot obraznic astă toamnă din incidentul grevei birjarilor de atunci. D-ta ești un netrebnic! un tântor! D-ta trădești ca un parazit de pe spinarea acestor oameni săraci!

— Poștește a dovedi asta!

— Tac! D-ta nu lucrezi! nu ostenești! Afară! Dr. László Jenő, care și cu contele Tisza a avut

o asemenea scena mai astă iarnă, a fost dat afară. După aceea Radnay a vorbit cu deputațiunea birjarilor, dela care a întrebat, cât plătește lui László Jenő pentru arangierea grevei. Aceasta a răspuns, că nimica. În urma asta s'au expus jalbele lor. Căpitanul a atras atențiunea deputațiunii, asupra faptului, că în străinătate birjarii sunt mai rău plătiți.

Rudnay a pomenit despre deputațiunea proprietarilor de birje, că și ei se află într'o asfel de situațiune, încât li este peste putință a ridica plata greviștilor. Și aceia se luptă cu aceleași greutate, ca și dînșii. Nu permite mai mult ca greviștii să se adune în grădina Hermina, și peste tot atare asil pe teritoriul imediat al orașului nu mai tolerează. Dacă greviștii persistă pe lângă hotărîrea lor, atunci pot merge pe insula Tințarilor și acolo să continue greva. În urma asta deputațiunea a eșit dar n'a sosit bine l-a locul greviștilor, când 3 batalioane de husari, 90 polițiști în frunte cu căpitanul suprem, Rudnay a venit la fața locului, încungurând grădina. Căpitanul merse între birjari, cărora le-a ținut un scurt discurs, provocându-i să se împărăștie numai de cât, căci pe teritoriul capitalei adunări de greviști nu mai suferă. În urma asta ce 2000 și vro 500 birjari au părăsit în liniște grădina. S'au luat măsuri întinse pentru a feri pe acei birjari, cari se afla în serviciu, de eventuale terorizări și amenințări din partea greviștilor.

Mare scandal în Reichsrath.

În ședința de eri a camerei austriace ministrul president contele Tisza a fost foarte vehement atacat din partea deputaților pan-germani și socialiști. O foarte maghiară, raportând și ea despre întempliera aceasta scrie: «Acest ton este demn de corporațiunea făcătorilor de scandale și de celebrul conducător socialist Ellenbogen, cel mai excelent product al gunoierului vienez».

În ședința de eri a presidat vice-președintele Kaiser. Nainte de ordinea zilei a interpelat în afacerea de despăgubire, ce are Austria să pretindă dela Ungaria în urma pagubelor suferite din cauza grevei funcționarilor de tren maghiari. În decursul vorbirii sale s'a repezit extra-ordinar de vehement asupra ministrului președinte maghiar, zicând între altele:

— Maghiarii sunt atât de nefericiți, că un criminal născut îi guvernează.

Vice-președinte numai decât îl îndrumă la ordine.

Ridicându-se deputatul și conducătorul socialist Ellenbogen rostește următoarele cuvinte la adresa contelui Tisza:

— Cum venim noi să plătim daunele îndurate din cauza ticăloșiei ministrului președinte maghiar?

Kaiser delrase numai decât cuvîntul nebădășiosului deputat.

Socialistul Velbert striga:

— Tisza este un hoț miserabil!

Atunci se ridică din nou Ellenbogen, adresându-se președintelui cu următoarea întrebare:

— Ești D-ta învoit să trași la răspundere pe împăratul, pentru-că șade la o masă cu un om, care din creștet până în tălpi este pătat cu sânge și murdărie?

Vice-președintele în urma asta îl îndrumă de nou la ordine și a declarat, că la întrebarea asta nu răspunde.

După acest incident ședința sa continuat mai departe.

Bisericești.

Episcopul Majláth la Blaj. «Unirea» de Sâmbătă scrie: Azi la 12 ore a sosit cu trăsura la Blaj Ilustrul Episcop al Ardealului contele Majláth. Într-o întâmpinare sa Escel. Sa Mitropolitul a trimis pe Ilustr. Sa prepositul Ioan M. Moldovan și Rvsmul Augustin Bunca. La ora 13 a fost prânz la Escel. Sa, la care au fost invitați membrii vener. Capitul. La 4 ore distinsul Episcop s'a rentors la reședința sa, Escel. Sa însoțit de Rsmul canonic Ștefan Pop l-a petrecut până la Crăciunel. Episc. Majláth era însoțit de pâr. spiritual Iulius Soóthy.

Telegrame.

Rușii bătuți și pe uscat.

Londra, 26 Aprilie. „Times“ primește știrea că Japonezii au trecut riul Aiko, un afluent al fluviului Yalu. Primul corp de armată a reușit astfel să ajungă și pe uscat a ocupa terenul menit să fie baza de operațiune a armatei japoneze.

De pretutindenii Rușii se retrag, gonțiți de Japonezi. Că aceștia au ajuns pe valea fluviului Yalu până la Sinuen, pe care l-au ocupat. Numeroși Ruși au căzut în captivitate.

Tokio, 26 Aprilie. Rușii pretutindenii se retrag dinaintea trupelor japoneze. Guvernul mai mobilizează patru diviziuni în forma al treilea corp de armată. Fiecare corp de armată va avea câte 100.000 soldați.

Petersburg, 26 Aprilie. Un raport telegrafic al generalului Kuropatkin confirmă știrea că Japonezii trec fluviul Jalu și anume prin două puncte aproape de Viciu. După acest raport două detașamente de trupe japoneze au trecut fluviul Jalu la o distanță de 15 klm. de Liaopositse.

Apoi de pe acum încep să răsăre oratorii pentru pomenirea dela Putna: Toate orașele — Iașul însuși, asupra căruia am strămutat amintirile mari ale Sucevei, — tac; societățile, de care avem destule, nu se mișcă; scriitorii privesc fără interes, ba unii din ei poate zimbînd, la străduințele ministerului, care face patriotism cum e dator să facă. Și din această Mare Moartă răsar grozave stafii de oratori, dintre cari unii au și călătorit la Cernăuți, cu numele lui Traian pe buze, ca să-și comande scândurile reprezentației de limbujie. Oratori? Doamne păzește-ne! Asta ne trebuie nouă? Și, mai ales, asta-i trebuie Lui?

Căci ce poate fi în acele cuvîntări cu care suntem amenințați și care ar cuteza să se reverse asupra mormîntului dela Putna? Plăngerii? Căinări? Plâng Evreii la zidurile Ierusalimului, fiindcă știu că în vecii vecilor nu se vor putea apropia de cât cu lacrimi de nevolnici și nepuțințioși de dinsele. Noi trebuie să ne amintim, dar nu se cuvine să plângem. Sau, atunci sunete de trîmbițe, imnuri, marșuri de glorie? Vor fi însă acolo oameni în uniformă neagră cu lampasuri verzi, cu pene de cocoș la pălărie de vîntător, cu pușca pe spinare — jandarmii bucovienei — înaintea cărora mărturisesc că astlel de cântece viteze se par și nepotrivite și ridicule: strămoșul se va vîrcoli în pămînt de rușine!

Și apoi din acel mormînt se desface astăzi înainte de toate slințenia. Când creștinii Apusului, în alte împrejurări, au intrat în biserica Sfîntului Mormînt din Ierusalim, ei au fost fără indoială bucuroși peste ori ce măsură și plini de o nemărginită evlavie. Dar nimeni nu s'a gândit la profanarea prin discurs al aceluia lăcaș: preoții

au slujit, și mulțimea s'a închinat cu inima, recunoscătoare și tăcută.

Altfel îmi inchipui serbarea dela 2 Iulie: miș și miș de oameni din Tisa în Nistru și din Maramureș în Dunăre, liniștiți, și tăcuți, pe când egumenul Putnei, un Român până astăzi, și un bun Român, care ne va înțelege, va rosti rugăciunile pomenirii pentru Ștefan-cel-Mare.

Dar infrinșarea vorbei nu oprește fapta.

El, Ștefan, a fost un om de fapte: nu i-a plăcut a vorbi mult, a desbate prea pe larg lucrurile, ci i-a plăcut a faptului fulgerător și a nu-și opri loviturile până nu și-a atins întreg scopul. De aceea ni e așa de drag, pentru-că înfățișează așa de bine poporul nostru și al Lui, în munca răbdătoare și plină de jertfă, care nu se vestește dinainte și nu se laudă pe urmă.

Să-i dăm ce ni-a dat. Români din toate unghiurile. — o faptă pentru Ștefan-cel-Mare.

Dacă ar fi fost cu o sută de ani în urmă, încă aș fi putut zice: să fie o biserică a Sfîntului Ștefan pe locul de biruință la Podul Înalt, care e fără nici o urmă, pe locul de suferință dela Războieni, unde căți-va ani se ridică un monument făcut de ofițeri români.

Acum însă, cea mai mare biserică e școala. Să facem școala lui Ștefan cel Mare.

Aceasta n'ar fi o școală cum sunt celelalte. Români, cari încep să aibă aceeași cultură, trăiesc risipiți unii de alții și nu se poate cunoaște în de ajuns, — căci n'ajunge scrisul numai, trebuie căldura cuvîntului și încercarea ochilor. Atăția n'au putut să audă nici odată măcar o

frumoasă limbă literară. Înainte de a se arunca în viață, unde au și misiunea de a-și păstra racterul lor românesc și de a lucra pentru înaintarea neamului lor, — cei mai buni studenți din Bucovina, din Banat, din Maramureș, din Ungaria proprie, din Basarabia ar trebui să stea câteva luni, de recunoaștere și orientare, în orașul unde bate astăzi inima Românilor, în Capitala Regelui Carol, aici în București. O școală, un adăpost ar trebui aice ca să-i primească, după cercetarea din partea unor oameni competenți a scopului și a puterilor acestor oaspeți. Cât n'ar înainta prin această sălășuire împreună idealul de înțelegere a suletelor românești, și ce amotint ar lăsa, care nu s'ar putea șterge nici odată!

Ca pe vremea cruciatelor, când se adunau astfel miș de galbini pentru lupta la Locurile Sfinte, să fie un trunchiu de prinosuri la Putna, lângă acel mormînt care ne va aduna acolo. Fie care va lăsa în el ce poate și ce-l lasă inima pentru neamul său. Și poate cutare om foarte bogat se va gândi la străbunii săi cari și-au făcut un nume înălțînd ziduri trainice de biserică sau mănăstire, și, mai făcînd o minune și făcîndu-l de minuni din mormîntul dela Putna, va pune hărtii de câte o mie de lei lângă leșcaia țeranului sărac, care înțelege și prețuiește ce e școala. Dacă va voi, acel binefăcător al Românilor își va spune numele: dacă nu, — va fi mai frumos.

Și se va pomeni atunci din veac în veac că poporul românesc, că bogății și boierii poporului românesc dela 1904 și-au iubit neamul și au știut să se închine prin faptă lui Ștefan-cel-Mare.

(„Sămănătorul“) N. Iorga.

DIN ROMÂNIA.

Conferința de la Cercul militar. La cercul militar și-a desvoltat Duminecă conferința despre importanța aerostatică din punctul de vedere militar. D. locotenent Eugeniu Assaky, diplomat al academiei de aerostatie din Viena și Paris.

Conferențiarul a spus că putem dispune de balon acolo unde vom, putând transporta hidrogen comprimat în tuburi. Perfecționarea în mobilitate, în simplitate, în putința de a-l avea la timp și locul dorit, au făcut ca aparatul balonului să fie indispensabil războiului de câmp și de cetate. Numai prin balon se poate descoperi inamicul care luptă din poziții ascunse; chiar cu privire la tirul artileriei, observațiunea și eficacitatea fiind în legătură, tunul își va îndrepta efectul acolo unde îl va duce observațiunea.

Observatorul din nacela balonului poate foarte bine completa sau înlocui serviciul cavaleriei, căci observatorul din balon se uită ca pe o hartă și pătrundând situația trupelor o comunică telefonic comandantului. Conferențiarul spune că explorările se fac mai bine și mai sigur cu baloanele decât s'ar putea să le facă cavaleria. Arată că tragerea în baloane este foarte grea, că chiar când ar fi nimerite, trebuie să facă găuri mari, și atunci însă baloanele se lasă încet.

În războiul anglo-bur, recunoașterea făcută de lordul Roberts, cu balonul, aduse capitularea lui Cronjura cu 15.000 de oameni.

putut trece fortului Taku din China dovedește acest cas luse de balon.

a ajutat conferențiarul conchide că se impune crearea de parcuri de aerostatie pentru unele orașe ca București, Focșani, Nămoloven, Galați.

M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand au bine-votat a onora această conferință cu prezența lor.

Război. Dinii maiori Găiseana și Hăjudeci au plecat în Mandșuria, au fost priargumentele lor de război și au primit în tențel mai mult timp de război și au părăsit Ca-

Biseri

găiseanu, guvernului în timpul războiului dintre

și Japonia. În mare număr de ofițeri de toate gradele și mai multe doamne au fuzat pe călători până la gară.

De asemenea atașatul militar rus din Capitală, a urât d-lor maiori bună călătorie.

Din partea mai multor ofițeri li s'au oferit buchețe de flori naturale.

În momentul când trenul se puse în mișcare, ofițerii au fost salutați de colegii lor cu urale de trei ori repetate.

Escedentul. Monitorul Oficial publică decretul regal prin care se promulgă legea pentru întrebuintarea escedentului disponibil ales la închiderea exercițiului 1902 - 1903 în sumă de lei 33.822.451.28.

Înmormiri Regale. M. S. Regele primind, cu nu este la aniversării zilei Sale de naștere, călmă și felicitări din toate unghiurile țerei, a în-țarcat pe dl ministru președinte al consiliului să exprime cele mai vii mulțumiri înaltului cler, dlor reprezentanți ai națiunii, autorităților civile și militare, comerțului și industriei și tuturor persoanelor particulare, cari prin adrese, prin telegrame, ca și prin înmormiri la Palat, s'au grăbit să manifeste cele mai bune simțăminte de iubire și de devotament pentru tron și dinaste.

Legea comunală în Camera României.

— Ședința dela 24 Aprilie. —

Dl Orleanu, raportor: Departe de a vedea o divisiune oare-care în sînul majorității, cu privilegiul acestei legi, constat o tendință generală pentru a se face o lege cât mai bună pentru populațiunea noastră rurală.

Necesitatea de a se ameliora starea actuală Cu țara au fost recunoscută de toți. Oare nu s'au înmormiri de făcut pentru a sub-veni relelor constatate? D. Disescu ne-a spus că relele constau în lipsa de inițiativă, în birocrațismul exagerat

și rutinar. Adevărul este că nu avem administratori la țară. În această privință tabloul făcut de dl ministru de interne în expunerea sa de motive, este mai pe jos decât realitatea. Nu vom ameliora nimic dacă vom ascunde rănile cari ne rod organismul comunei rurale. Trebuie să avem curajul de a da tot la lumină. (Aplauze). Epidemiile numeroaseucid aproape toți copiii din sate. Populațiunea noastră trebuie să se înmulțească. Dl Marghiloman a vorbit de acest lucru, și când se vine cu un proiect de lege care dă existență femeii lauze și îngrijește de sănătatea copiilor și a locuitorilor dela țară, d-voastră vă bateți joc de dînsul. (Aplauze).

În programul partidului național liberal este înscrisă sollicitudinea pentru clesa rurală; trebuie să ne ținem de acest program. (Aplauze). Partidele care nu-și țin programele, nu mai merită acest nume, ci aceea de clientele politice. Dar aceasta nu însemnează că un program nu poate să sufere modificări, ce sunt impuse prin forța lucrurilor: de pildă conservatorii au părăsit punctul din programul lor relativ la fortificații. (Aplauze)

Care este economia proiectului? Comunele cari au un venit de 8000 de lei rămân așa cum sunt; comunele mai sărace se unesc și formează cercuri

S'a imputat legii că este centralizatoare. Dar celor mai multe legi votate în ultimul timp, li-sa adus această învinuire, că sunt centralizatoare. Aceasta învinuire a fost adusă chiar și legii fondului comunal, care a mărit venitul fondurilor rurale. Autonomia comunală, în termenul restrîns al cuvîntului, este o utopie. Puterea centrală trebuie să aibă un control asupra administrațiunei țarei, căci astute este absolută.

Înainte de toate trebuie să existe unitatea patriei, a țarei și pe urmă vine autonomia comunei. Trebuie să existe o unitate între toate celelele organizațiunei de stat. Cât este de primejdioasă autonomia prea mare, o o dă exemplul Galațului și al Brailei, cari, înainte de legea fondului comunal se luptau între ele prin taxele de acces.

A fost oare opera de centralizare, aceea de a se da un avînt comerțului, prin suprimarea barierei?

Dela 1887 până acuma nu s'a schimbat nimic în ceea-ce privește numirea primarilor și autonomia comunală. Oratorul citește o parte din discursul lui Ioan Brătianu, cu ocazia votării legii dela 1887, și respinge afirmațiunea că el ar fi susținut că primarul să fie numit.

Trecînd la sfatul sătesc și la delegatul satului, s'a zis că s'au dat prea multe sarcini acestor autorități. Este curios că tocmai aceia cari combat această lege pe tema centralizării să se plîngă că se chiamă la viață atîtea centre de populație cari erau lipsite de viața comunală! Eu credeam că tocmai aceasta măsură va fi salutăată cu bucurie de toți adeverații liberali.

Să trecem la cerc. Care este ideea cercului? S'a văzut că o comună singură nu poate să subsiste tuturor nevoilor sale. O comună n'ar putea, de pildă, să-și construiască o infirmerie. Prin Asociațiunea, prin cooperarea comunelor s'a făcut cu puțință și acest lucru.

Contribuțiunea mică a fiecărei comune, pusă la un loc, cooperată, va putea să îndestuleze nevoi însemnate, pe când fie-care în parte nu vor însemna nimic.

S'a vorbit în contra inspectorilor comunalii, s'a criticat până și examenele ce li-se cer, ca și când aceste garanții ce se cer nu vor fi o îngrădire acestor funcțiuni, și o garanție că vom avea funcționari buni.

S'a mai vorbit în contra stabilității. Dar nu pote exista mers normal, rogulat, într'o ramură de activitate omenească, fără stabilitate. Putem pune condițiuni cât de grele, dar odată funcționarul intrat în slujbă, el trebuie să fie stabil, ca să nu se uite pe orizontul politic spre a vedea care este soarele ce răsare! (Aplauze) Când îl vom lua grija zilei de mâine, îl vom face să-și îndeplinească datoria cu mai multă rîvnuță.

Trec la independența comunală, de care se plăogea dl Marghiloman. Mă îndoesc că se va putea da o mai mare independență comunei decât aceea care să dă prin proiect.

Dar mijloacele ce trebuiesc date comunelor? Dl Marghiloman a propus monopolul cârciumelor, și o parte din impositul funciar.

Dar noi fără a ne o cere nimenea, cu ocazia legii fondului comunal, am dat comunelor 5 milioane, îndoindu-le veniturile dela accize. Dacă va mai trebui, vom mai da, însă nu putem scădea venitul băuturilor spirituoase, căci în acest caz vom fi siliți să punem și noi impozite pentru a umplea golul produs.

În definitiv, legea face un mare progres asupra celei existente, și o voi vota. (Aplauze)

Luarea în considerare s'a votat cu 85 voturi contra 16.

Din străinătate.

În lumea politică engleză mulțumirea e foarte mare în privința felului cum s'au regulat neînțelegerile cu Franța, așa că are acuma mâinile mai libere decât ori când. Poate deci să-și întrebuinteze energia pentru aduce la capăt bun a alte probleme. Regele Eduard are de gând să ajungă în o înțelegere de același fel cu Rusia, îndată ce se va sfîrși războiul ruso-japonez. De aci se vede cât de greșită e părerea că Anglia ar fi căutînd tocmai acuma să înceapă o politică agresivă contra Rusiei, cum s'a zis cu ocazia expediției în Tibet. Se crede că Younghusband o să reușească a ajunge la o înțelegere chiar în Gyangtse, fără a avea nevoie să pătrundă până la Lhasa. Guvernul englez nu vrea să atingă independența Tibetului, ba chiar a refuzat și propunerea făcută de guvernul Indiei pentru înțelegerea unui preșident în Dalai Lama și Rusii par, în sfîrșit, a se fi convins că Anglia nu caută decât o împotrivă o înțelegere durabilă prin înlăturarea pricinilor de neînțelegere și țînînd seama de tendințele întărite de înțelegere ale Rusiei, cum a ținut și de ale Franței. Etreșie că e vorba numai de tendință, cari au a se preface în faptă într'un viitor mai mult sau mai puțin depărtat. Deocamdată deci nu e necăz să se facă ceva propunerii de astfel. (Fol. Corr.)

Războiul ruso-japonez.

După noul succes al Japonezilor la Port-Arthur, ei au dobândit definitiv dominațiunea mării. O reunire a escadrelor ruse din Port-Arthur și Vladivostoc e greu de închipuit; afară de aceasta e foarte îndoios dacă însăși această flotă reunită în apele ost-asiatice ar putea să susțină o luptă în largul mării cu flota japoneză.

Odată cu dominațiunea indiscutabilă pe mare, japonezii au dobândit și o bază largă de acțiune. Mai multe linii de operațiune le stau la dispoziție. Au ajuns aproape la o libertate desăvirșită de operațiune; nu se știe până acum dacă ei vor strămuta centrul acestora în golful Liaotung.

Nu se poate presupune că Japonezii se vor mulțumi cu ocupațiunea Coreei, ori cât de important ar părea acest eveniment. Mai sunt de câștigat în tot cazul punctele din Mandșuria, cari sunt bastioanele drumului ferat siberian. Numai după aceea va urma asediul Port-Arthurului. Înaintînd înainte de toate Japonezii vor trebui să caute o ciocnire cu grosul armatei ruse — căci fără o victorie de tactică nu există nici un câștig strategic care să rămână. Ceea-ce se poate prognoștica este forțarea fluviului Ialu, atacarea armatei ruse dinspre aripa dreaptă, ear' în caz de isbîndă urmărirea puternică, care singură asigură izbînda; apoi renunțarea la ofensivă în favoarea unei devenșive active prin fortificații în Mandșuria răsăriteană.

Pentru Ruși legea strategică sună și acum pentru un oare-care timp: răbdare, tărie, evitarea ori-cărui hotăriri pripite, concentrarea tuturor forțelor disponibile. Aceasta pare ceva simplu, dar nu e așa. A te lupta și a trebui să te lupți nu e tot una. Și nu se ridică spiritul unei armate când i-se impune să primească impresii în loc să le dea ea adversarului... Ori cât de importantă este prima fază a războiului, ea nu e cea decisivă. Decît Rușilor tocmai acum le trebuie un Carnot, un organizator al victoriei.

— „Daily Express“ zice că învățatul japonez Șimoze, profesor la Universitatea din Tokio, ar fi inventat un explosiv nou, mai puternic decât toate cele cunoscute pîn'acuma mina și că care a sfărîmat pe „Petropavlovsc“ era încă-

cată cu Șimozit. — Valurile ar fi aruncat la țerm mai multe trupuri moarte, între care și pe al lui Makaroff! — La Yalu ar fi 17,000 de Japonezi cu 36 de tunuri; iar Rușii, 14,000 cu 32 de tunuri. — Duminecă spre Luni a fost din nou luptă la Port-Arthur. — În oastea japoneză ar băntui o boală „suda“ care face să căză dinții și unghiile. — Din Petersburg se asigură că puțin după scufundarea lui „Petro-pawlovsk“, Rușii au înecat un încrucișător japonez, iar vaselor „Kazuga“ și „Nizin“ le-ar fi făcut mari stricăciuni. Și escadra dela Vladivostok ar fi avariata și scufundată vase japoneze.

— „Pester Lloyd“ e de părere că pierderea suferită de escadra rusească nu schimbă mult situația în Extremul-Orient; căci escadra aceasta tot era prea slabă pentru a îndrăzni să se îndepărteze de Port-Arthur și să atace transporturile japoneze. În adevăr zice autorul articolului, transporturile sunt în totdeauna însoțite de vase de război și îndată s'ar fi început o luptă navală, neegală, din care escadra rusească ar fi eșit sfărmată. Pierderea e doar în tunurile ce s'au înecat cu „Petro-pawlovsk“, dar nu acestea aveau a împiedica luarea cetății, ci ale forturilor. Cât pentru apărarea țărmurilor și împiedicarea unei debarcări pe coastele Koan-tungului, în apropiere de Port-Arthur, și escadra rămasă, cu torpiloarele ei, cu minele ce-a așezat și mai poate așeza, va fi în stare să aducă piedecă serioasă debarcării Japonezilor. Deci, afară de pierderea dureroasă a atâtor soldați viteji și mai pe sus de toate a lui Makaroff, catastrofa dela 13 Aprilie nu va avea vre-un efect hotărâtor asupra mersului războiului.

Ce zice presa rusească despre catastrofa dela Port-Arthur.

Intâmplarea nenorocită dela Port-Arthur a provocat în Rusia o impresie zdrobitoare.

Nu este vorba numai de greaua și ireparabilă pierdere ce a zguduit imperiul Țărilor, prăbușindu-l cea mai puternică colonă, pe Makaroff, și cel mai măndru vas „Petro-pawlovsk“ ci mai cu seamă de faptul, că Rusia invincibilă, a fost așa de mult înșosită în fața lumii întregi, de un dușman așa de desprețuit, până ieri.

De aceea, cu toate că presa rusă în unanimitate caută să însușească nădejde populare, se citește printre rînduri o adîncă melancolie.

Iată câte-va fragmente:

„Novoe Wremja“.

„Noi suntem destul de amărîți, că într'un timp așa de scurt, ne-a fost răpit unul din cei mai buni comandanți ai marinei noastre.

„De data asta nu ne știm să spunem, că vrășmașul nostru a câștigat un prețios avantaj — fie prin propria lui putere, fie prin o întemplantă, fie în urmă prea marei temerități a neînfricoșatului nostru amiral, însă numai pentru moment, pentru-că Makaroff n'a fost singur în Rusia și deci ori-care alt amiral, pus la postul său, va călca pe urmele lui. În sfîrșit, puterea noastră maritimă va lua Japonezilor inițiativa și atunci operațiunile noastre pe mare vor fi tot atât de strălucite, cum vor fi mișcările trupelor noastre de uscat, pe șesurile și în munții Coreei“.

„Petersb. Wjedomosti“.

„Ne vine greu când ne gândim la strigătul de bucurie al dușmanilor noștri, veselii de pierderea noastră, însă mai grea ne este recunoașterea în această pierdere a nemeritului loviri a sorții, pe care nimeni n'a bănuț-o și care nu trebuia să aibă loc.

„Dar nu trebuie oare să privim cu resignație loviturile ce ni-le rezervă destinul? Când a izbucnit războiul, ne-am pregătit pentru eventualitățile cele mai periculoase. În adîncul sufletului, deși recunoașteam cu durere, că avem să îndurăm pierderi mari, că linia transiberiană e în pericol, că avem să întretinem un război lung și istovitor de puteri, totuși ne ziceam, că trebuie să învingem, căci așa cere datoria noastră, onoarea și demnitatea Rusiei — măcar de ne-am pierde toată flota.

„Noi suntem hotărîți la ori-ce, vom suporta ori-ce cu răbdare“.

„Birsch. Wiedomosti“.

„In istoria noastră nu s'a pomenit, ca însucese vremelnice și întemplantăoare, ca pierderi grele, ba chiar desastre mari, să fi adus vre-o desnădejde în inimile rusești. Din contră, însucesele și marile lovituri a le soartei au însuflețit în totdeauna pe poporul rus la noui fapte eroice, deschizîndu-i perspective noi și luminoase.

„Astfel a fost în anul 1877, când sângele poporului rusec (numai Red.?) a arătat tuturor că e de brav. Așa va fi acum și în Asia de Răsărit, unde flota rusă are să ducă toată sarcina războiului, al cărui serios început abia se apropie.

„Rus“.

„Să ne înfrîmăm greaua noastră durere care ne apasă acuma sufletele — lupta abia a început, în parte, dar a început cu multă încercare pentru noi.

„Să ne înălțăm frunțile și să privim pericolul drept în față. Pierderile noastre sunt privite de alții ca avantajile lor, ele le cauzează o mare bucurie. Să ne oțelim deci și în aceste zile de grea cumpănă, să ne căutăm mîngăierea în noi înși-ne.

„Noi nu suntem singuri. Înaintea noastră este o lume întreagă, cu această lume trebuie să luptăm pentru viitorul nostru“.

„Novosti“.

„Nici o pierdere nu va slăbi hotărîrea Rusiei. Nici o catastrofă nu-i va răpi sufletului rusec curajul.

„Până la sfîrșit ne vom face datoria“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 Aprilie 1904.

— **Convertire la religunea rusă în părțile de sus** — E cunoscută mișcarea dintre ruteni, ale cărei scop declarat este, ca pe familiile, cart se alipesc de neam, să le convertească la religunea gr. or. rusă. La început această mișcare a avut rezalțiile mari, dar acum e în apunere. Acum se pornește un proces criminal pentru înăbușirea mișcării. Procurorul din Sighetul Marmăției a pus sub acuză pe convertitorii deoarece mișcarea nu e exclusiv de natură religioasă, ci și națională, ba și aproape numai mișcare panslavă. Actul de acuză spune că provocatorul mișcării este un bărbat anume Plesca Vasile Macsim, căruia, i-a succedat să seducă poporul credul rutean, adevărat să înduplece 300 de familii ca să treacă la confesia gr. or. Conducătorii mișcării au împărțit cărți de rugăciune între popor, iar aceste cărți conțineau rugăciunile pentru țarul Rusiei. Aceste cărți s'au importat din Rusia, căci în Ungaria nu se tipăresc asemenea cărți. Agitatorii au făcut promisiuni poporului că numai trebuie să plătească dare.

— **„Poporul Român“**, ziarul redactat cu atâta pricepere și simț de jertfă de colegul nostru D. Birăuț, în numărul din urmă aduce un lung raport despre serbările dela Ghioroc precum și clișeul unei fotografii luate la fața locului de fotograful Honisch din Arad.

— **Loubet la Roma**. Alaltăerfi a sosit președintele Loubet la Roma d. a la orele 4 și 25 m. În onoarea oaspei s'a arangiat un conduct de torte. Conductul a plecat la 8 ore seara de pe Piazza del Popolo. În frunte erau corporațiunile și diferitele deputațiuni. Acestora au urmat capelele, cari alternative cântau când Marsaieza, când imnul național italian. Conductul a trecut pe din naintea Quirinalului, împrăștiindu-se pe Piazza del Indipendenza. Grupele alegorice, cari au luat parte la cortegi, între altele au simbolizat marile invențiuni din timpul modern.

Mâne zi președintele a cercetat Pantheonul, unde a depus o coroană pe sarcofagul re-

gilor Victor Emanuel II și Umberto. După aceea a cercetat pe văduva regină Margareta.

Conform unei telegrame recente din Roma, după visita la regină Margareta, președintele Loubet a mers la ambasadorul francez Bareze, unde s'a dat în onoarea lui un dejun pentru 36 persoane. Present au fost și Nisard, ambasadorul francez la Vatican, membrii ambasadelor cu femeile, și notabilitățile coloniei franceze.

— **Descoperire arheologică**. Explorările ce se fac acum la Forul din Roma au dat la lumină baza unui moment equestru care trebuie să aibă o importanță arheologică cu toate că nu are colosalele proporțiuni ale lui Equus Domitiani.

După scrierile lui Pliniu și Titus Livius, ar fi vorba de statuia ridicată în onoarea lui Quintus Marcius Tremulus, după victoriile sale asupra Ernicilor.

Aceasta a fost prima statuie care a fost ridicată în For.

— **Scandal**. În ziarele italiene e rubrică regulată „Scandalurile lui Nasi“, fostul ministru al instrucției, în care nu se mai sfîrșesc tot felul de învinuiri în privința acestuia bazate, pe cât se pare, pe acte și dovezi bune. Nasi se apără, pe de o parte dând vina pe fostul secretar Lombardo, care a fugit și de urma căruia nu se poate și nu se va putea da; iar pe de alta afirmă că toți funcționarii dela minister erau necinstiți și stricați. Aceștia au ținut o intrunire și s'au hotărît a-l da pe Nasi în judecată pentru calomnie. Parchetul nu s'a amestecat încă, dar așteaptă rezultatul comisiunii de cinci, numite de camera de

— **Socialismul în Europa**. Acesta domni aceluși studiu interesant, pe care l-a publicat Nordau într-o revistă engleză. În acest studiu constată, că teoria lui Marx e pe sfîrșite. „Nici o profecție a lui Marx nu s'a împlinit, zice autorul. Cei săraci n'au devenit mai săraci din cauza stărea lor s'a ameliorat; sunt încă crîștite, nomice, dar cu mult mai rare, ca mai na urmările lor funeste sunt mai restrînse, și bicele. Cu un cuvînt azi este recunoscut, că viitorul socialist se va întemeia pe o părche reî pacinice și neîfortate“.

— **Societatea oamenilor** — în care sunt grupuri de mare număr. Fiecare francez, ține în casă un câte un banc de soldați sau un grup de oameni de război. Societatea are ca scop să ajute un asociațione bancă anual sub președinția dlui Marcea Prévost, noul președinte al societății, care, în toastul său a celebrat „confesiunea literațiilor“ astfel:

„Este oare o iluzie? Mi-se pare că această confraternitate progresa prințele cei cari mănuesc condeul: o dorință de pace și bună înțelegere destul de nouă, s'a ivit în Republica noastră. Cu toate obiceiurile timpului, de „a ajunge“ lupta pentru existență, ura legendară, invidia crudă, sunt mai puțin la modă printre poezi. O unire prietenoasă domnește între noi, poate din cauză că stărea scriitorului, devenind din ce în ce mai independentă, mai asigurată, obiceiurile li s'au îmblânzit. Sau poate că numai am devenit mai inteligenți, mai conștienți de adevăratele noastre interese. Ar fi umilitor pentru noi, ca în fecundă, a solidarității, ce-și face drunștile celor de jos, să fie respinsă de mințile lecturalilor“.

— **O nouă statuie lui Goethe**. În oraș Strassburg se va ridica pe ziua de 1 Mai o statuă marelui poet Goethei al cărei cost este de vreo 150.000 mării adunate prin subscripție publică. Se știe că propunerea deputatului principele Schönoch-Carolath făcută în parlament ca să se voteze o sumă de bani pentru ridicarea acestui monument, a fost respinsă.

— **Impresiile unui japonez despre Japonia**. Ziarul francez „Daily Express“ și-a angajat, afară de corespondentul său european, unul indigen la Tokio spre a da cititorilor săi impresia japoneză direct expresă de un japonez.

Resultatul acestei impresii e o prerespondență care merită a fi semnată.

Extragem dintr'nsa următoarea

M. S. Micado șade în prerespondență de lângă dînsul se vede o hartă mare a imperiului. El visează; ochii și urechile sale sunt cel mai curdincios oficiu de informațiuni. El poate să vadă până în colțurile cele mai depărtate ale țării și chiar în inima Petersburgului ca printr'un te-

lescop: poate asculta cu siguranța unui fonograf. Nasul și gura sunt miniștri de externe. Nasul său e pe urmele diplomației europene; gura sa, acum, e închisă. Când se va deschide, va fi o voce de tunet. Brațul său drept e flota, care a arătat lumii cum poate lovi. Brațul său stâng e armata, care mai are încă de a câștiga lauri în acest război. Toracele Majestății sale reprezintă finanțele. Când lucrurile merg bine la Bursă, temperatura sa e normală. Picioarele sale sunt poporul: când M. S. se deșteaptă, ele vor umbra lesne în Mandșuria, și poate chiar să facă o escursiune în Siberia. Ast-fel, cu somnul sănătos al unui Hercule el visează victoriile și prestigiul steagului său, care e în tot-dauna al Soarelui care răsare.

— **Conștiința.** În Colonia (Köln) zilele trecute judele de tribunal *Weiser* s'a otrăvit cu morfiu. Rudele sale afirmă, că era peste scama petros, și astfel a comis sinuciderea întru acces de nebunie. Colegilor săi însă li-a părut lucrul foarte suspect, de oare-ce l-au știut foarte calm, flegmatic, om liniștit, care în viața sa nu s'a plâns de durere de nervi. Au știut și aceea, că în privința finanțelor era bine arătat, așa că grije materiale nu l-au putut împinge la moarte. Dar de dragul „decorului“ s'au împăcat cu motivul morții colegului lor nefericit despre nervozitatea lui. Numai președintele tribunalului, care trăia în intimă prietenie cu decedatul, n'a putut trece atât de ușor la ordinea zilei peste acest caz misterios, ci cercetând mai de aproape, a ajuns la rezultat surprinzător. Anume în cutia mesei de scris a sinucisului a găsit o epistolă de câte-va șire, care era datată din ziua premergătoare cazului morții judeului. Epistola asta avea conținutul:

Domnule Jude!

Nainte cu două luni D-Ta ai vrut să mă judeci pentru-că am sedus-o femeie. În lipsă de argumente m'ai absolvat, însă în motivarea sentenței m'ai umbrat, că eu am reușit în mod vicelant să eludez paragraful și astfel să scap. Și ai vorbit D-ta încă la citirea sentenței și despre onoarea de bărbat.

Te întreb, esti D-ta cinstit, când în-țelegi relații cu nevasta prietenului D-Tale?

Anton Seiler.

Epistola a fost adevărată până la cea din urmă literă. Judele s'a svircolit 12 ore, în urmă s'a înveninat împrejurarea, că chiar acel unic om, acel Seiler, pe care era el să-l condamne, și care acum îl condamnă pe el, l-a durut mai mult, decât dacă ar fi știut despre fapta sa poate acel om, care era interesat.

— **Catastrofe celebre pe mare.** Nimicirea groaznică a vasului *Petropavlovse* ne face să ne aducem aminte și de alte catastrofe mari pe mare. Că însă vr'un desaturat de atare natură să fi pretins un tribut de sânge atât de mare, ca acest de la analele nu pot mărturisi, deși s'au întâmplat și alte date groaznice nenorociri pe oceane. Cauza adevărată a nimicirii lui *Petropavlovse* nici acum nu este cunoscută, dar este foarte probabil, că mina de care s'a atins, și care l-a asvirlit în aer, și aprins magazinul de praf de pușcă; asta dovedește cel puțin faptul, că s'a văzut esind o pară de foc uriașă, în momentul când vasul a fost făcut jandere. Asta numai așa se poate explica. Dacă asta este așa, atunci catastrofa cuirasatului rus seamănă foarte mult cu aceea a vasului american *Maine*. Știm, că nimicirea acestui vas a fost cauza imediată a războiului americano-spaniol, ori cel puțin a fost un pretext bine-venit la comitorii yankei. Vasul *Maine* ancora în portul *Havana*, când s'a întâmplat catastrofa seara la 15 Febr. 1898. Mina, care l-a nimicit, a aprins magazinul de explozii de pe vapor, și asta a pricinuit catastrofa. Două detonături după alta s'au auzit și corpul puternic al cuirasatului american s'a despicat în două, scufundându-se în câteva minute. Din întreg echipamentul 300 oameni o diviziune olicerii s'au înecat, iar între cei-ce privilegiul acestor grav răniți. — Mare nenorocire a îndurării a se engleză la 22 Iunie 1893, când cuirasatul englez *Camperdown* a nimicit în sensul strict al cuvântului vaporul admiral *Victoria*. Că două minute înainte de ciocnire, marinarii s'au silit din respuse să dirigeze ambele vase în direcție contrară, dar a fost prea târziu, căci *Camperdown* s'a izbit de mijlocul *Victoriei* așa, încât a rupt-o în două. 323 oameni și-au aflat moartea în valurile mării, între aceștia și admiralul *Tryon*. 338 marinari au fost scăpați. — La

6 Maiu 1878 a avut flota germană ziua de doliu. Cuirasatul *Regele Wilhelm* s'a izbit de cuirasatul, *Marele principe electoral* în urma cărui accident cest din urmă a fost scufundat. Uriașul vapor în 5 minute a fost cutropit de valuri și dintre 497 oameni abia 216 au putut fi scăpați. — La 1870 cuirasatul englez *Captain* a fost cu atâta forță izbit de o stâncă în urma unui groaznic vifor, încât numai de cât s'a scufundat. Din 500 oameni numai 18 au putut scăpa. — În lupta navală dela Lissa vaporul admiral al lui Tegethoff s'a izbit de vaporul italian *Re d'Italia* și în sensul adevărat al cuvântului l-a tăiat în două, așa, că acesta numai decât s'a scufundat dimpreună cu 450 marinari. Tot în aceeași noapte a explodat și vasul italian *Palestro*, dintre al cărui echipament numai 20 au putut scăpa cu viața. — Pe fluviul Yalu, unde Ruși și Japonezi își privesc acum față în față, două vase chineze au fost scufundate: *King Yuen* și *Chih Yuen* pe timpul războiului chino-japonez. Ambele au fost scufundate de către Japonezi dimpreună cu întreg personalul de pe ele.

— **Din viața lui Vereșciaghin.** Despre jertfa catastrofei lui *Petropavlovse* ziarele ruse publică amănunte interesante. Era un artist foarte conștiințios. Odată a povestit el singur despre realismul său cu care lucra el, următoarele: Ca să pot reproduce fidel pe pânză admirabila mantie a lui Napoleon, trecută prin multe vicisitudini și peripeții, am chemat într-o zi la mine pe grădinarul meu și i-am zis:

— Imbracă haina asta!

Grădinarul meu mă privi încrăcunțit sfîndu-se. Atunci i-am poruncit:

— De ce nu faci, ce-ți spun? Serios îți poruncesc.

În sfîrșit facu ce-i zisei.

— Acum merg și-o poartă trei zile prin vânt, tempestate și zăpadă. Atunci grădinarul și mai mult s'a mirat, dar plecă. Când la trei zile s'a reîntors, mantia era tot așa ca mai înainte. Atunci i-am grăit:

— Acum merg pe grămada de gunoși și lucră acolo în ea, șezi jos, culcă-te pe ea, cu un cuvânt fă așa, ca și când ar fi pe tine haina de lucru.

Grădinarul de seară s'a mirat și strângând din umeri eși, neputând pricepe, de ce trebuie învechită mantia cu orice preț. În sfîrșit mantia deveni așa, că puteam să mă prind de lucru.

— **Descoperirea unui schelet de mamut în Siberia.** Din *Troppau* se vestește: Săptămâna trecută niște lucrători țigani săpând au dat de un schelet de mamut. Scheletul încă nu este pe deplin desgropat, dar se poate da cu socoteală, că avem a face cu un exemplar întreg al animalului gigant din epoca terțiară. Dinții desgropați au o lungime de 30 centimetrii.

— **Monumentul unui poet.** La 13 ale lunii curente s'a inaugurat în Roma, la villa Medici, statuia poetului Victor Hugo, dăruită Italiei de Republica Franceză.

A luat parte la serbare președintele *Loubet* și regele *Victor Emanuel*.

— **Libertatea sultanului din Maroco.** Din *St. Louis* se comunică următoarea întâmplare comică care dovedește interesul sultanului din Maroco pentru expoziția universală, ce se aranjează în *St. Lois*. În luna Ianuarie a primit sultanul în audiență pe comisarul de stat american. Cu această ocaziune a întins comisarului 50.000 de dolari cu cuvintele:

— Eată banii; fă cu ei ce ști! Pentru mine este indiferent, ori îi puți la buzunar, ori îi dai pentru scopurile expoziției. Eu nu știu unde se află orașul *St. Lois* știu atâta că este oraș american.

Între astfel de traprejură comisarul american n'a voit să primească banii; Sultanul i a trimis după el în *Tanger*, unde au fost depuși.

— **Dentistul.** Pa tabla neagră a universității din *Berlin* se poate citi următorul anunț: „Împăratul Coreei caută medicdentist pe doi ani. Salarul anual 300 yen, spese de călătorie acolo și îndărăt 1000 yen. La săptămâna o consultațiune în palatul imperial. Deslușiri mai amănunțite dă chirurgul *Dr. Coenen*.” Mai întâi s'a înșinat un dentist rus. S'a telegrafat curții impe-

riale din *Corea*, dacă primește ofertul doctorului rus. Răspunsul a fost: Pentru numele lui *Dumnezeu*, numai *Rus* să nu fie, că acela rupe coroana (scil: măsele) împăratului.

A apărut:

„*Moda nouă ilustrată*“ Nr. 1F (Anul II-lea) avind o bogată materie în modele de toalete elegante: costum de vară, toaletă de voal de lână, toalete de plimbare, bluză de muselină, corsaje, pelerină de primăvară, costum de etamină, boleromantelota, toalete pentru fetițe pălărie *Ludovic XVI*, pălărie de pae, modele de batiste brodate, etc. etc.

Cronica Modeli, Congres internațional de femei, Romanță (Poezie de *D. Teleor*) Despărțire (Nuvelă) Viața fetelor chineze, Rugă (Impresii de *Hyppolita*) Ape de toaletă, Dor de *Docă*, Oaspeți, Dor. (Poezii).

Ancheta „Modeli Noui Ilustrate“ (Nouă răspunsuri la chestiunea: Ce să facă femeia trădată?) *Rochia-reformă*. Din viața fetelor americane. Limbajul florilor. Mici sfaturi practice. Prima jurnalistă. -Posta Medicului. Mici glume. Jocuri recreative, Tipar gratis: *Cache-Corser* Premii pentru abonați și cititori o pianina în valoare de 1000 lei Premii pe luna April! Un corsaj de *Lino* — Prețul 20 Bani Numărul. —

— **Durere de stomac. Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac, la boala de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului *Kossuth*.**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, pastilele de pept **Senega.** Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la *Maria Fecioară* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața *Boros-Béni* Nr. 15.

Bibliografie.

Nr. 4 din revista „Convorbiri Literare“, conține următoarele:

T. Maiorescu. — Raport asupra ortografiei revizuite *A.* — Lordul cel mititel (roman de *F. H. Burnett*, trad. din englezește). *D. Zamfirescu*. — *Lydda*, partea II (roman). *A. A. Naum*. — *Vornicul*. Bătrâna cetate. În urma *Vino* (poezii). *Cezar I. Vircolici*. — Seară de toamnă (poezie). *E. A. Pangrati*. — Ce au făcut universitățile noastre? (conferință). *Ciru Oeconomu*. — Din *Rucăr* (roman). *N. Iorga*. — încă ceva despre *Vlad Tepeș* și *Ștefan cel Mare I. Bogdan*. — Câte va cuvinte despre sistemul româno-centric în pre-darea istoriei universale. *Dr. Radu I. Sibera*. — Fiziologia vocalelor românești și *I. I. B.* — „Academia“ în *Lazăr* la 1818. *E. A. P.* — Reorganizarea școlii normale superioare din *Paris*. *G. Bogdan-Duică*. — *Delavrancea*: *Hagi Tudose*. Între vis și viață (dare de seamă). *N. Iorga*. — Comunicări mărunte

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

A. M. profesor, *Timișoara*. Cauza e că nu ați renoit abonamentul.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200 I—

Arad, Szabadság-ter, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvârșire apti pentru sfîrmarca alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, senzațional de eficient pe lângă garanția.

— *Tragerea fără durere a dinților 2 coroane.* —

Editor și redactor responsabil: *Ioan Russu-Șirliu*.

286 szám. 1904 vhtó.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az Aradi kir. törvényszék 1901. évi 18145 számú végzése következtében, Papp Vazul aradi ügyvéd által képviselt „Victoria” takarékpénztárak javára Baltyán József ellen 1580 k. s. jár. erejéig 1902. évi február hó 18-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 840 kor. fre. becsült következő ingóságok, u. m.: több fa alkatású elmozdítható épületek és egyéb ingóságok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek m.-radnai kir. járásbíró 1904-ik évi V. 192 számú végzése folytán 1580 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi nov. hó 3. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 30 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Baltyán József berzovai lakosai leendő eszközlésére 1904. évi április hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a vonni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükségesetén becsáraz alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radna 1904. évi április hó 16-án.

Smikál János,
kir. bír. végrehajtó.

203 1-1

Mare surprindere.

In viața nu se mai da nici când o asemenea ocazie! 500 bucăți cu fl. 1.95. Un orologiu de precizie aurit minuat, cu mers regulat, garanție de 3 ani împreună cu un lanț potrivit, o cravată de domni modernă de mătase, 3 bucăți năframă de buzunar fine, 1 inel de bărbați admirabil cu peșteră imitație, un portmoneu elegant de piele, o oglindă minuată de buzunar, 1 par. bombi de manșete, 3 bombi la poartă cu încheietoare patent de aur dublu 3%, o revizită de scris prima-nikel, un dragălaș albun cu chipuri, conținând 36 chipuri, cele mai frumoase din lume, 1 broș de dame parisiene, elegant (novitate), 1 păreche butoni de peșteră brillant-simili foarte seducătoare, 3 obiecte de lux, de veselie pentru tineri și bătrani, 20 obiecte de corespondență importante și încă alte 400 de diferite obiecte, de lăsa în casa. Toate la oaltă împreună cu orologiu, care singur plătește acești bani, **costă numai fl. 1.95.** Expedarea cu ramburs sau trimiterea înșelate de bani, să face prin casa vieneză de expedare centrală.

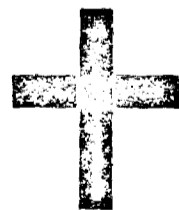
195 2-2

P. LUST, Cracovia.

NB. Pentru comande ce nu convine, se returnează banii.

Industria de lumină de ceară**St. Antonius****I. NEUHOLD & Comp.**

Timișoara.

Str. Hunyadi, Bathányi, p. Dózsa,
colț cu statura sf. Maria.

143 21-30

**Fabrică de lumină de
ceară artificială.**Distinsă cu premiul statului și cu
lauda personală a M. S. R. g. ut.

Fără fum și fără scurgere.

— Continuă lumina frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbina de albine.

Telefon Nr. 622.Recomandăm în atențiunea
On. Publice și a On. preoților cu cele
mai bune lumini de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Să primești zidiri de case de locuit și de închiriat și pe lângă achitare în rate.

In binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!Am onoare a aduce la cunoștința On. Publice, că
am deschis în**Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.**

un birou pentru

Intreprinderi de zidire

Primește tot felul de comenzi și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primește tot felul de reparaturi și ori ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comenzii, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 13-25

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Planuri, budgete gratuite.

**Primul și cel mai mare Institut de
galvanizare, nikelizare și emailare,**

provăzută cu lumină electrică 142 10-10

■ in TIMIȘOARA. ■

JOZSEF VÁROS, PIAȚA KÜTTL Nr. 3.

POLLÁK JAKAB

Biciclete noi dela 100 coroane în sus.

Biciclete cu motor dela 500 coroane în sus.

De osre ca atât biciclete, cât și automobilele însuși le fabricăm și aflăm în pozițiunea de a putea scorda p. t. mei clienți cele mai mari favoruri.

Repararea perfectă a unui bicicletă vechiu, nikelizare, emailare și repararea, mășinor, pedali nouă și obșta 24 coroane.

Un automobil de 10 cai, un nou omnibus (f. b. e. a. p. proprie) să află de vânzare.

„Mureșanul”institut de credit și economie, societate pe acți în
MARIA-RADNA.**Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.**

Capital social fl. 40 000, în 400 acți de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu evenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amănete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primește după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Dirrecțiunea.

Mare economisire al cumpărării.

Nu este magazin, a cărui articole se pot asemăna cu acele obiecte de minune, cari se pot căpa la magazinul devenit vestit din cauza ieftinătății

magazinul de concurență dela bazar

Despre ieftinătatea acestor articole, ori-cine se poate convinge din lista de mai jos:

cr.	cr.
Cămași bărbătești netede la pept dela —75	Legătură de dame americană —20
Cămașe bărbăt. albă încrețită „ —99	„ „ „ din țenită „ —27
Cămașe bărbătești colorată „ —93	Șorturi legături 130 cm. late —45
Cămași bărbătești de mătăasă executate în mod admirabil „ 120	Mănuși de ață „ —13
Guleri bărb. fason elegant „ —10	Briuri de pantalică „ —30
Mansete colorate și albe la 3 pârcehi „ —50	Ghete de pânză cu talpă dublă —70
Ismene kopper bărbătești acum —45	Umbrele și umbrele de ploaie „ —90
„ „ „ cu broderie artistică colorată acum „ —52	Corsete de mijloc „ —45
Cămași bărbătești kopper de saten „ —53	Țasă de cumpărare din piele. americană „ —95
„ „ „ atlas „ —75	Broboada de cap spățată „ —15
„ „ „ atlas cu brd: măt. „ —75	Batistă de stofă delină „ —25
Ciorapi de bărbat „ —06	Batistă „ —05
„ „ „ de pânură „ —10	„ de mătăasă cu tivire lată de batist „ —15
Cump. de ocaziune mătăasă fină —30	La cumpărare de 1 duz „ 165
Cravatele de mătăasă curată vîndute până acum cu 50 cr. numai —40	Ciorapi netezi pentru copii „ —04
Chipie de vară stofă și mătăasă —18	„ „ „ patenți țesuți p. copii „ —07
Cămași de lemece de pânză „ —43	„ „ „ legați „ —14
„ „ „ colorate „ —55	Batistă de copii „ —04
Corsete (camisoane de noapte) —65	Șape de băieți și fete „ —25
Fuste albe de desupt „ —99	Cămași de băieți albe și colorate „ —78
Fuste negre „ cloth mătăasă „ 150	„ „ copii legate ampir și cu fodorî la umăr „ —28
Cele mai minunate legături „ —18	Haine de băieți „ —90
Pantaloni de femei albi sifon „ —89	Găete semipele de copii „ —40
Ciorapi femești „ —12	Ghete de piele de copii „ —80
	Hosentrăguri de copii „ —15

Cumpărări ocazionale

500 bucăți hăinuță pentru copii cu preț de jumătate, haine de damă dela 2 fl. în sus, blouze jum. de preț, fuste de desupt, cofere de casă dela 80 cr., taste de frizeuri 70 cr., tași de mâni p. călătorie din piele americană 85 cr., trăsuri pentru băieți cu 4-50 fl. în sus, parapleie cu parafulgere dela 93 cr., mai departe perii de păr, haine, dinți și perii de unghii, piepteni, săpunuri, tabachiere și portmonee, parfumuri și creme de dinți, hosendracl, rame de fotografi, bricege, requisite de mâncat, ace de păr, legători de păr. — Clasă separată de jucării și lucrări de lux cu prețuri de 5 și 10 cruceri. — Toți cumpărătorii primesc o poză în mărime naturală după o cumpărare cât de ieftină, numai rama rama trebuie s'o plătească cu preț foarte mic.

REICH EL. Magazin de concurență la bazar.
Vis-à-vis de statua 13 martiri.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că moara mea, provăzută cu scaune conice dimpreună cu ferestrele mele cu vapor am transformat-o amăsurat cerințelor timpului, așa că acum sunt în plăcuta pozițiune a măcina și cea mai fină făină.

Recomandând deci atât moara mea, cât și ferestrele mele manat cu vapor, dimpreună cu lemnăria mea în binevoitoarea atențiune a on. public, imi isu voie tot odată a asigura pe onoratul public despre serviciu prompt și conștiințios.

ARAD, Ó-vár-tér (lângă podul de peste Murēs).

Cu stimă:

Czukur László.

163 2-3

SUCCES GARANTAT!

Birou tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare

Nr. privil. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica de vapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS.

178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabel etc., cari absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materiile necesare pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

S'a dovedit de excelent!

Specialitate.

Investițiune minimală!

Gratuit
un **Schnellsieder** și
o **cumpănă pentru culină**

Pentru
prețur nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urmă-
toarele:

124 9-24

**mărfuri de
argint mexican.**

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe miel de cafea
- 6 cuțite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de scos zărnă
- 1 lingură de scos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.
toate din argint mexican.

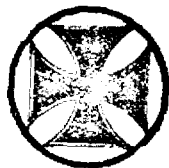
46 BUCĂȚI NUMAI 650 Fl.

Afară de asta ori-cine comandează dela mine primește drept cadou o cumpănă p. culină gratuit. Argintul mexican este un metal alb (și dinlauntru) pentru a cărui calitate și durabilitate primesc garanție pe 25 ani.

Comandele să îndeplinesc contra trimiterei banilor ori și pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor
Budapesta.
VII, Bezeredy-utca 3 szám.

**Cucea ori steaua
electro-magnetică dublă.**

D. R. G. M. Nr. 88.503.

Vindecă și recrează pe lângă garanță: reuma, astma (respirația grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea lipsa de apetit, clorosa, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, precum și tot felul de boale de nervi. Bolnavul cel ce nu se poate vindeca în decurs de 44 zile, îl întorcem banii imediat. Celui ce nu îl mai ajută nimic, să încerce cu aparatul meu: căci sunt convins despre efectul sigur al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor.
e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.
se folosește la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor
Budapesta,
VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane
trimit 4 1/2 kgr. (circa 50 bucăți) de
săpun de toaletă fin

bucăți alese de săpun de suc de lili, de rose, de iorgovan, de violele, de rezedă, de iasmin și de elopotele.

Pe lângă anticipațiune ori rambursă expediază:

Scheffer D. Sándor
Budapesta,
VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odaie, imitator de lemn și marmură

Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de bransa asta, chiar și cele mai grele.

187 9-25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (foderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provinciă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparaturii de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturii de obiecte de aur, argint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán.**

Fac tot felul de reparaturii pe lângă prețuri ieftine. Cumpăr tot felul de aur căleat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân cu deosebită stimă

153 13-25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.